

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1651>

Geliş Tarihi: 28.04.2019

Kabul Tarihi: 30.06.2019

TÜRKİYE’DE ÖĞRENİM GÖREN ARAP ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE TEMEL DÜZEYDE YAŞADIĞI DİL BİLGİSİ SORUNLARI¹

Ahmet AKKAYA² – Sedat EROL³

Özet

Yabancı dil öğreniminde temel düzeyde yaşanan sorunlar, öğrenim sürecini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu kritik dönemi başarıyla tamamlayan öğrenciler, sonraki süreçlerde çok zorlanmamaktadır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de öğrenim gören Türkçe temel düzeydeki Arap öğrencilerin yaşadığı dil bilgisi sorunlarını belirlemek ve betimlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Adıyaman ÜniversitesiTÖMER’de Türkçe temel düzey öğrenimini tamamlamış 23 Arap öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrenim süreci araştırmacılar tarafından yürütülmüş ve süreç sonunda verileri elde etmek amacıyla görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, öğrencilerin ad durum ekleri, tamlama ekleri ve geçmiş zamanın kullanımı gibi konularda sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle, dil bilgisi kurallarında öğrencilerin kural ezberleme alışkanlığının değiştirilmesi için dört temel beceriyi içeren uygulama etkinliklerine ağırlık verilmesi, dil bilgisi kurallarının işlevsel bir şekilde metnin bağlamından hareketle verilmesi, fiil-tamlayıcı ilişkisi göz önünde bulundurularak ad durum eklerinin işlevini öğrencinin keşfetmesi için sezdirme ve keşfetme amaçlı eğitsel oyun, drama vb. yöntem ve teknikler kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe, Yabancı Dil, Arap Öğrenciler, Dil Bilgisi.*

¹ Bu makale, I. Uluslararası BABİR İnsani Bilimler Sempozyumunda sunulan, “Türkiye’de Öğrenim Gören A1 Düzeyindeki Arap Öğrencilerin Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunları” başlıklı sözlü bildirin genişletilmiş ve geliştirilmiş hâlidir.

² Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, aakkaya@adiyaman.edu.tr, ID: <https://orcid.org/0000-0003-0840-9903>

³ Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, serol@adiyaman.edu.tr, ID: <https://orcid.org/0000-0003-3845-8992>

Basic Level Turkish Grammar Problems of Arab Students Who Have Education in Turkey

Abstract

Problems experienced at the basic level in foreign language learning affect the learning process to a great extent. Students who successfully complete this critical period have not difficulty in the following processes. The aim of this study is to determine and describe the basic level Turkish grammar problems of Arab students who have education in Turkey. In this study, phenomenological design is used. The study group consists of 23 Arab students who have completed Turkish basic level education in Adiyaman University TÖMER. The research process was conducted by the researchers and the interview technique was used to obtain data at the end of the process. In the analysis of the obtained data, content analysis was performed. At the end of the research, it was found that students experienced problems such as name case suffixes, noun phrase suffixes and use of past tenses. Based on these results, it is suggested to emphasize the practice activities which include four basic skills in order to change the rule memorization habits of students in studying grammatical rules and to give the grammatical rules in a functional way from the context of the text. Furthermore, considering the relationship between verb and complement, it is suggested to use methods and techniques such as educational game and drama for intuition and exploration in order for the student to discover the function of name case suffixes.

Key Words: *Turkish, Foreign Language, Arab Students, Grammar.*

1. Giriş

18. yüzyıla kadar düşünme ve mantıkla ilişkilendirilen dil bilgisi, filozofların çalışma alanı olarak kabul edilmiştir. Bu anlayış 19. yüzyılda değişmeye başlamış, dil bilgisi kendine özgü içeriğe ve kurallara sahip, dille ilgili bir alan olarak görülmüş ve dil üzerine doğrudan çalışmalar artmıştır. 19. yüzyılda başlayıp 20. yüzyılda devam eden çalışmalarda karşılaştırmalı dil bilgisi, tarihi dil bilgisine tasviri dil bilgisi gibi alanlar ortaya çıkmıştır. Bu

Türkiye’de Öğrenim Gören Arap Öğrencilerin Türkçe Temel Düzeyde Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunları

çalışmalar sonunda her ülkede çeşitli dil bilgisi kitapları yazılmış ve böylelikle dil bilgisi eğitim alanına girmiştir (Güneş, 2014; Banguoğlu, 2015).

Düşünce ve duyguları daha etkili, doğru ve düzgün anlamamızı ve anlatmamızı sağlayan dil bilgisi, dili bütün halinde yapı, mana ve vazife bakımından inceleyip bunlarla ilgili kuralları ortaya koyan bilim dalı olarak ifade edilebilir (Ergin, 2009; Banguoğlu, 2015). Sesbilim, biçimbilim, sözdizim ve anlambilim alanlarını kapsayan dil bilgisi öğretimi (Ersen-Rasch ve Onası, 2015) ise “dilin ses, şekil ve cümle yapılarını birtakım yöntemler kullanarak öğrencilere sezdirme ve bu yolla onların dili etkili, doğru ve düzgün kullanmalarını sağlamaya yönelik etkinlikler yapma süreci” (Dolunay, 2010) olarak tanımlanabilir. Dil bilgisi öğretimi, anlama ve anlatma dil becerilerini destekleyici, açıklayıcı ve örgütleyici öğretim etkinliklerini de içeren bir yapıya sahip olmalıdır (Erdem, 2007). Bununla birlikte, dil bilgisi kavramları kural ezberleterek değil, sezdirme ve uygulama yoluyla verilmelidir (Kavcar vd., 1998). Çünkü temel becerilere dayalı uygulamalar yoluyla öğrencinin süreçte aktif olması ve keşfetme becerisini kullanması sağlanabilir. Böylelikle hedeflenen kazanımlara ulaşılması ve kalıcı bilginin elde edilmesinin kolaylaşacağı söylenebilir.

Barın’a göre (1994: 55) birey, “ana dilini öğrenirken dil edinim sürecinden geçtiği için dil bilgisine ihtiyaç duymaz. Uzun bir zaman içinde, ezber, tekrar ve benzetme yoluyla dil öğrenilir. Yabancılara Türkçe öğretmek için ise dil bilgisine ihtiyaç vardır. Çünkü öğrenciler, ana dilleri dışında bir dil öğrenmektedirler.” Dil öğretiminin genel ilkeleri geçerli olmakla birlikte, dil bilgisinin yabancı dil ile ana dili olarak öğrenimi / öğretimi arasında farklılıklar vardır. Ana dilinde dil bilgisi, önce anne gibi yakın çevrenin etkisiyle fark edilen sezgisel dil bilgisinin okulda sistemli bir şekilde öğrenilmesiyle geliştirilirken yabancı dilin dil bilgisi genel olarak okul gibi sistemli yapılarda dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinin etkinliklerine serpiştirilerek ya da doğrudan verilerek geliştirilebilmektedir. Ana dilinin dil bilgisi farkındalık ve sezgiyle başlarken yabancı dilin dil bilgisi sistemli ya da bilinçli sunuşlarla başlar.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, son dönemlerde gerek göçler gerekse Türkiye’nin uluslararası alandaki etkinliği sonucunda önemli bir hız kazanmıştır. Özellikle Arapların Türkçeye olan ilgisi ve ihtiyacı belirgin bir

şekilde artmıştır. Ana dili Arapça olan birçok kişinin Türkçe öğrenmeye başlamasıyla birtakım sorunlar da ortaya çıkmıştır. Ana dili Arapça olan öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde yaşadığı önemli sorunlardan biri de dil bilgisi sorunlarıdır. Özellikle temel düzeyde yaşanan dil bilgisi sorunları, öğrencilerin temel becerileri etkin kullanamamasına ve öğrenmenin zorlaşmasına sebep olmaktadır. Ana dili Arapça olan öğrencilerin Türkçe öğrenme süreciyle ilgili yapılan alan taramasında (Subaşı, 2010; Bölükbaş, 2011; Yıldırım, 2011; Alshirah, 2013; Akkaya ve Gün, 2016; Aktürk, 2016; Mufleh, 2017; Sayed, 2017; Dolunay vd., 2018) tespit edilen temel dil bilgisi sorunları;

- Ad-durum ekleri
- Tamlama ekleri
- Zamanların kullanımı
- Fiilimsiler
- Tekillik-çoğulluk
- Bağlaçlar, edatlar
- Şahıs ekleri
- Fiilde çatı
- Ek fiil
- Yeterlilik fiili
- Ses olayları
- Birleşik fillerin kullanımı başlıkları altında toplanabilir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Temel düzeyde ana dili Arapça olan öğrencilerin yaşadığı dil bilgisi sorunlarının incelendiği bu araştırma, nitel bir çalışmadır. Yorumlamacı ve postmodern bilim felsefeleri üzerine kurulu nitel araştırmalarda, kuram oluşturma temelinde sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırma ve anlamlandırma ön plandadır. Araştırma sürecinde algılar ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulması amaçlanır. Nitel araştırmalarda; yaşam, kişi, nesne sürekli değiştiği için bilgi de görelidir. Bu nedenle sosyal olgular arasında değişmez ve evrensel ilişkiler

Türkiye’de Öğrenim Gören Arap Öğrencilerin Türkçe Temel Düzeyde Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunları

yoktur; her ilişki özeldir, görelidir ve geçicidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Sönmez ve Alacapınar, 2014).

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Olgubilim araştırmalarında farkında olunan fakat derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgular üzerinde durulur. (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Adıyaman Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER) temel düzeyde öğrenimini tamamlamış olan 23 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Özellikler

Demografik Özellikler	F	%
Cinsiyet	Kadın	10 43,48
	Erkek	13 56,52
Yaş	18 yaş	1 4,35
	19 yaş	7 30,43
	20 yaş	8 34,78
	21 yaş	4 17,39
	22 yaş	3 13,05
	Ülke	Suriye
Yemen		3 13,05
Mısır		1 4,35
Irak		1 4,35

2.3. Veri Toplanması ve Analizi

Araştırmada, verileri elde etmek amacıyla temel düzeyde öğrenim sürecini tamamlayan 23 öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Öğrencilere “Temel düzeyde

yaşadığımız dil bilgisi sorunları nelerdir?” açık uçlu sorusu yöneltilerek gönüllülük esasına göre bu forma cevap vermeleri sağlanmıştır. Görüşme formunda yer alan açık uçlu sorunun araştırmacının amacı için uygun olup olmadığına ilişkin öncelikle konu uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259). Bu amaçla elde edilen veriler birbirleriyle olan ilişkileri bakımından incelenmiş, belli kavramlar ve temalar halinde sınıflandırılmıştır. Analiz sürecinde güvenilir ve objektif bir tutum sergilenmesi için Türkçe öğrenenlerin ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde Türkçe temel düzeyde öğrenimini tamamlayan Arap öğrencilerden elde edilen veriler, içerik analizi yapılarak tablo halinde sunulmuştur. Öğrencilerin Türkçe temel düzeyde yaşadığı dil bilgisi sorunları ve bu sorunların frekans ile yüzde değerleri Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1. Öğrencilerin Temel Düzeyde Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunlarına İlişkin Bulgular

Kategori	f	%
Ad-durum ekleri	17	23,9
Tamlama ekleri	13	18,3
Geçmiş zaman (görülen, öğrenilen) kullanımı	10	14,1
Pekiştirme sıfatları	8	11,3
Yeterlilik fiili kullanımı (izin-rica)	6	8,5
Ünlü düşmesi	5	7,1
-ki eki	4	5,6
Karşılaştırma (gibi, kadar)	3	4,2
Zarf-fiiller (-İp, -mAdAn)	3	4,2
Çoğul eki	2	2,8
Toplam	71	100

Türkiye’de Öğrenim Gören Arap Öğrencilerin Türkçe Temel Düzeyde Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunları

**Öğrenciler birden fazla sorun belirtbildiği için tabloda belirtilen sorun sayısı katılımcı sayısından fazladır.*

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin Türkçe temel düzeyde yaşadığı dil bilgisi sorunlarının ad durum ekleri, tamlama ekleri, geçmiş zaman kullanımı, pekiştirme sıfatları, yeterlilik fiili kullanımı (izin-rica), ünlü düşmesi -ki eki, karşılaştırma, zarf-fiiller (-İp, -mAdAn) ve çoğul eki olmak üzere on kategoride toplandığı görülmektedir. Bu sorunlarla ilgili bazı öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

“En çok belirtme eki sıkıntı. Hangi fiil hangi ek kullanacağım? Bazen hal eki yok. Kural yok.” (Ö-8)

“Belirtisiz isim tamlaması anlamıyorum. Okulun bahçesi okul bahçesi” (Ö-4)

“Belirsiz ve belirli geçmiş zaman çok karışık” (Ö-10)

“Pekiştirme ekleri hangisini kullanacağım? Kural yok (Ö-19)

“İzin-rica manası cümlede anlamak zor” (Ö-13)

“Ne zaman ünlü düşüyor unutyorum” (Ö-21)

“-ki eki ne zaman, nasıl kullanacak bilmiyorum?” (Ö-23)

“Gibi-kadar ne fark var?” (Ö-10)

“Cümlede zarf-fiil kullanmak zor” (Ö16)

“Yabancı kelimedede -lar eki sorun. Hangi kelime yabancı bilmiyorum” (Ö-7)

Ana dili Arapça olan öğrencilerin özellikle ad-durum ekleri, tamlama ekleri ve geçmiş zaman eklerinin kullanımında sorun yaşadığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin sondan eklemeli bir dil yapısına sahip olan hedef dil Türkçeye, farklı bir yapıya sahip olan ana dillerinden olumsuz aktarım yapılarıyla ifade edilebilir.

Arapçada, ad durum eklerinin anlamı isimlerin önüne gelen harf-i cer harflerle sağlanır. Harf-i cerler sadece isimlerden önce kullanılan ve başına geldiği isme Türkçedeki bulunma, ayrılma ve yönelme “ile”, “gibi”, “üzerinde”, “için” vb. anlamlar katan harf veya harf öbekleridir. Türkçede işlevsel olarak kullanılan belirtme ekine Arapçada karşılık gelen harf-i cer bulunmamaktadır. Bu

anlam cümleye eklenen kelimeyle sağlanır. Bu bağlamda, sondan eklemeli bir dil olan Türkçeye öğrencinin kendi dilinin mantığı ile baktığında ad durum eklerini özellikle de belirtme durum ekini kavramada sıkıntı yaşadığı söylenebilir.

Türkçede öğrenilen ve görülen geçmiş zaman ekleri net bir şekilde ayrılır ve işlevsel olarak günlük hayatta kullanılır. Arapçada ise öğrenilen geçmiş zaman, ek ile değil kelime ile karşılanır ve günlük dilde kullanımı çok nadirdir. Bir başka deyişle, Arapça gramerinde öğrenilen geçmiş zaman var ise de günlük hayatta bu anlam görülen geçmiş zaman anlamıyla ifade edilir. İsim tamlamalarında da aynı durum söz konusudur. Arapça gramerinde belirtili ve belirtisiz isim tamlaması, tamlama önüne getirilen bir kelime ile sağlanırken günlük dilde kullanımına rastlamak mümkün değildir. Günlük dilde belirtili ve belirtisiz tamlama ayrımı yapılmadan isim tamlaması yer almaktadır ve bu tamlama eklerle yapılmamaktadır. Bu durumun öğrencilerin Türkçede isim tamlamalarında, çoğunlukla eklerle ilgili sorun yaşamalarında etkili olduğu söylenebilir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada ana dili Arapça olan öğrencilerin Türkçe temel düzeyde özellikle ad-durum ekleri, tamlama ekleri ve geçmiş zaman eklerinin kullanımında sorun yaşadığı görülmektedir. Ana dili Arapça olan öğrenciler üzerine orta ve ileri düzeyde yapılan araştırmalarda da (Subaşı, 2010; Bölükbaş, 2011; Alshirah, 2013; Akkaya ve Gün, 2016; Aktürk, 2016; Mufleh, 2017; Dolunay vd., 2018) öğrencilerin yaşadığı bu dil bilgisi sorunlarının yine ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda bu sorunların temel düzeyde çözülmedikçe öğrenme sürecinde öğrenci için hep sorun oluşturacağı söylenebilir. Bununla birlikte ana dili Türkçeden farklı bir dil yapısına sahip olan öğrenciler üzerine yapılan birçok çalışmada, öğrencilerin ad durum eklerini öğrenmede sorun yaşadığı görülmektedir. Bu durum sondan eklemeli bir dil yapısına sahip olan Türkçeyi öğrenmede genel bir sorun olarak da ifade edilebilir.

Öğrencilerin ifadeleri doğrultusunda, yaşanan dil bilgisi sorunlarının temelinde geleneksel öğretim yöntemlerine bağlılığın söz konusu olduğu söylenebilir. Çünkü dil bilgisi öğretimi sürecinde öğrencilerin sürekli bilgiyi kurallaştırma eğilimi olduğu görülmektedir. Bu durum Arapça dil bilgisi öğretimde alışılmış olan kurallaştırma ve istisna durumları tespit etme

Türkiye’de Öğrenim Gören Arap Öğrencilerin Türkçe Temel Düzeyde Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunları

alışkanlığıyla açıklanabilir. Bu alışkanlıktan dolayı öğrencilerin dil öğrenme sürecinde kural öğrenmeye ağırlık vermesi, temel becerileri etkin kullanamamasına ve kalıcı bilgiyi sağlayamamasına neden olmaktadır. Juhász’ın (1980), ana dili özelliklerinden yapılan olumsuz transferi yabancı dil derslerinin ana sorunu olarak görmesi (Alıntılayan Ergenç, 1983: 198) bu bulguyu temellendirmektedir. Bu araştırmanın bulgularında, kimi öğrenci görüşlerinde, öğrencilerin sürekli kural aradığı, varsa istisna durumun bilinmek istendiği tespit edilmiştir. Garrett’in (2003) çalışmasında, öğrencilerin kültürel alışkanlıklarının, yabancı dil öğreniminde dikkate alınmasının önemli olduğunu vurgulaması, bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Çünkü Türkçe öğrenen Arap öğrenciler, kendi öğretim/öğrenim kültürlerine göre Türkçe öğrenmeye çalışmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin bilgi düzeyinde dil bilgisi kurallarını öğrenmesi ve bunu uygulamaya koymada güçlük yaşaması söz konusudur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde dil bilgisi kurallarında öğrencilerin kural ezberleme alışkanlığının değiştirilmesi için dört temel beceriyi içeren uygulama etkinliklerine ağırlık verilmelidir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde dil bilgisi kuralları işlevsel bir şekilde metnin bağlamından hareketle verilmelidir.
- Öğreticilerin öğrencilerin ana dili ile ilgili bilgi sahibi olması yabancı dil olarak Türkçe dil bilgisi öğretimi sürecinde kolaylaştırıcı bir etki yapabilir.
- Fiil-tamlayıcı ilişkisi göz önünde bulundurularak ad durum eklerinin işlevini öğrencinin keşfetmesi sağlanabilir. Bu süreçte sezdirme ve keşfetme amaçlı eğitsel oyun, drama vb. yöntem ve teknikler kullanılabilir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ilkeleri göz önünde bulundurularak öğretim sürecini destekleyici ders materyalleri geliştirilebilir. Nurlu vd. (2017) tarafından kaleme alınan “Yabancılar İçin Türkçe Fiiller Sözlüğü” adlı eser bu sorunun çözümüne katkı sunmak amacıyla önerilebilir.

KAYNAKÇA

Akkaya, A. ve Gün, M. (2016). Araplara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Ürdün örneği. *Turkish Studies*, 11/19 s. 9-18.

Aktürk, Y. (2016). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Arap öğrencilerin Türkçeyi öğrenme durumları ve karşılaştıkları sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kayseri.

Alshirah, M. (2013). *Arap kökenli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaştıkları zorluklar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin grameri*. Ankara: TDK Yayınları.

Barın, E. (1994). Yabancılara Türkçenin öğretimi metodu. *Dil Dergisi*, 17, 53-56.

Böyükbaş, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 6/3 s. 1357-1367.

Dolunay, S. K. (2010). Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXVII, 275-284.

Dolunay, S. K., İpek, O. ve Karabuğa, H. (2018). Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki biçimbilgisel istem yanlışları. *Akşemseddin Uluslararası İnsan, Toplum ve Spor Bilimleri Sempozyumu* (555-578).

Erdem, İ. (2007). *İlköğretim II. kademede dil bilgisi öğretiminin sorunları üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Ergenç, İ. (1983). Yabancı dil öğretimi ve olumsuz aktarım. *Türk Dili Aylık Dil ve Yazı Dergisi*. 379-380 s. 195-206.

Ergin, M. (2009). *Edebiyat ve eğitim fakültelerinin Türk dili ve edebiyatı bölümleri için Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.

Türkiye’de Öğrenim Gören Arap Öğrencilerin Türkçe Temel Düzeyde Yaşadığı Dil Bilgisi Sorunları

Ersen-Racch, M. ve Onası, E. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe dilbilgisi*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Garrett, L. (2003). Teaching grammar in an English as a foreign language (efl) context, *The Australian Journal of Indigenous Education*. 31, 35-40.

Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.

Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1998). *Türkçe öğretimi Türkçe ve sınıf öğretmenleri için*. Ankara: Engin Yayınları.

Mufleh, S. (2017). *Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin yazma becerilerinde karşılaşılan sorunlar, bunlara yönelik öğrenci görüşleri ve öneriler*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Nurlu, M. (Ed.) (2017). *Yabancılar için Türkçe fiiller sözlüğü*. Ankara: KalemKitap Yayıncılık.

Sayed, R. A. M. (2017). *Türkiye’de Türkçe öğrenen Arap öğrencilerle Mısır’da Türkçe öğrenen öğrencilerin yazma becerisi gelişiminin karşılaştırılması ve çözüm önerileri (Mısır Yunus Emre Enstitüsü ve Gazi Tömer örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Subaşı, D. A. (2010). Tömer’de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyonlarında hata analizi. *Dil Dergisi*, (148), s. 7-16.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, H. Ç. (2011). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türkçe dil bilgisi ve ad durum eklerine ilişkin öğrenci görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim